

Program

GİRİŞ

İnsanlığın sosyalizme ve komünist topluma doğru tarihsel ilerleyişi sürmektedir.

Eşitlik ve özgürlüğe, sömürünün yeryüzünden silineceği bir düzene doğru dev adımlar atılan 20. yüzyılın, bu doğrultudaki beklentinin tersine koyu bir karanlıkla son bulması, bu gerçeği değiştirmiyor.

21. yüzyılın ilk yıllarına da damga vuran bu koyu karanlık mutlaka aşılacak ve insanlık kendisini büyük bir yıkıma götüren kapitalist barbarlıktan kurtulacak.

İşte bugün bütün dünyada söz konusu kurtuluşun maddi zeminini güçlendiren, insanlığın yoluna kapitalizmle devam edemeyeceğini kanıtlayan gelişmeler yaşanıyor.

2008 yılında kapitalizmin yeni ve büyük ekonomik krizi her şeyi alt üst etmeye başladı. Kriz bir yandan sermaye egemenliğinin insanlığın tarihsel birikimini, kazanımlarını ve bizzat insan yaşamını, benzeri ender görülen ölçülerde imha etmesini ağırlıklı bir olasılık haline getirirken, öte yandan bu egemenliğin devrimci kalkışmalarla yıkılması için gereken toplumsal güce enerji aktarıyor.

Bu koşullarda, ya emperyalist-kapitalist sistem barbarlığın egemenliğini ilan ederek krizini aşacak, ya da işçi sınıfı, kesintiye uğrayan görkemli sosyalizm yürüyüşünü yeniden başlatacak!

İçinden geçtiğimiz tarihsel koşullarda, Türkiye Komünist Partisi sosyalizmin hızla ete kemiğe bürünüp somut bir seçenek haline gelmesini mümkün görmektedir.

Dahası, sosyalizm bir seçenek olmanın ötesinde, bir zorunluluktur.

İnsanlık emperyalist barbarlığa teslim olmayacak, bütün değerlerinin imha edilmesine göz yummayacaktır.

Dünyamız geçen yüzyılın başında sosyalist devrimler çağına girmişti. Bu dönem kapanmamıştır.

Türkiye Komünist Partisi'ni bugün var eden iddia budur. Görevimiz, ülkemiz emekçilerini sosyalist devrim mücadelesine kazanmak, bu devrime önderlik etmektir.

Son gericilik dönemi insanlığın tanık olduğu en acımasız saldırıdır

Dünya kapitalizmi, 1960'ların sonlarında yeni bir ekonomik krize girdi. II. Dünya Savaşı'nın sonrasında başlayan ekonomik büyüme, genişleme evresi, bu krizle birlikte sona eriyordu.

Genişleme evresinde gelişmiş kapitalist ülkelerde bir yandan yükselen kâr oranları, bir yandan da refah toplumları ve sosyal devlet yapılanması öne çıkmış, işçi sınıfı kitlesel sendikal örgütler yaratmış ve çoğu örnekte devrimci hedef ve iddiadan yoksun olsa da, sol önemli bir toplumsal ağırlık kazanmıştı.

Sosyalizm dünyanın üçte birini kaplamıştı. Yüz milyonlarca emekçinin en geniş toplumsal haklarla buluştuğu, planlı sanayileşmenin yaşam düzeyini yukarı çektiği sosyalist ülkeler, hem emperyalist sistemin saldırganlığına karşı denge oluşturarak militarizmi ve savaşı dizginlemiş, hem de sosyalist olmayan bütün topraklarda emekçilerin ezilmesini ve sömürülmesini sınırlayıcı etkiler yaratmıştı.

1945'ten itibaren yaklaşık 25 yıl süren genişleme evresinde sermaye sınıfının kazanması, kapitalist ekonominin yasalarının gereği idi. Aynı süreçten genel olarak emekçilerin de yarar sağlamalarının nedeni ise sınıf mücadelesinde aranmalıdır. Emekçilerin ve solun mücadelesi ile sosyalist ülkelerin varlığının yarattığı etkiler, kapitalistlerin kendilerince "tavizde bulunabilecekleri" bir nesnel ortamla buluşmuştu.

Kapitalizm sömürgeciliği sürdürmemiş ve eski sömürgeleri kapsayan bağımsızlık ve kurtuluş dalgasının sosyalizme yönelmesi gerçek bir seçenek haline gelmişti.

1960'ların sonunda, krizi durdurma gereksinimi, sermayenin bütün dünyada karşı saldırıya geçmesi anlamına geldi.

Kabaca 1945-1970 döneminde kapitalist sistemin bağımlı ülkeler kuşağı ve eski sömürgeler, sosyalizm ile kapitalizm arasında büyük bir çekişmeye sahne olmuştu.

Bu çekişmede önceleri sosyalizmin ağırlığının artmasına işaret eden güçler dengesi, Türkiye dahil bir dizi ülkede acımasız askeri darbelerle, faşist diktatörlüklerin kurulmasıyla, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere karşı şiddetli bir ideolojik-politik taaruzla tersine çevrilmeye başlandı. Bu taaruzla, Avrupa sosyal demokrasisi ile “yeni sol” çevreler, insan hakları ve demokrasi gibi kavramları son derece etkili bir biçimde kullanarak, ortak oldular.

1970’ler ve ‘80’ler boyunca kapitalist dünya, emekçilerin kazanımlarını geriletip, sosyal devlet yapılanmasını tasfiye ederek, o güne dek kamusal hizmet ve halkın hakları olarak algılanan ve örgütlenen eğitim, sağlık gibi alanları sermayenin talanına açmaya, piyasalaştırmaya yöneldi. Sanat ve spor gibi alanlar birer sektör halini aldı. Reel ücretleri giderek düşen, hakları bir bir ellerinden alınan emekçiler, finans sistemine içkin yeni mekanizmalar aracılığıyla borçlandırılarak daha fazla tüketmeye teşvik edildiler.

Kapitalistlerin kâr oranları düşüyor diye sanayileşme ihmal edildi, sanayi-sonrası topluma geçildiği ileri sürüldü, kalkınma kavramı kullanımdan kaldırıldı. Oysa insanlığın bir bölümü modern toplumun sıradan kullanım araçlarıyla tanışmamıştı, hatta açlık çekiyordu.

Kapitalizm yıkıcı etkisini doğadan, toplumsal alanlardan, tarihsel ve kültürel değerlerden esirgemedi. İnsanlık çevre felaketleriyle, cehalet ve çürümeyle baş başa bırakıldı.

Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının haklarının elinden alınması için ideolojik ve siyasal kampanyalar örgütlendi. Piyasacı, liberal ideoloji yükselirken, demokrasinin toplumsal örgütlenme ve haklarla değil piyasa özgürlüğüyle eşitlenmesi için her yol deniyordu. Yine bu dönem, dinci gericiğin her coğrafya için farklı hedef ve içeriklerle yeniden kurgulandığı ve sosyalizme karşı etkili bir silah olarak cepheye sürüldüğü gözlemlendi.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve diğer kardeş partilerin merkezinde durduğu uluslararası işçi sınıfı hareketi, bu saldırıyı göğüslemek için gerekli ideolojik ve politik yaratıcılığı, ataklığı gösteremedi; giderek savunmacı pozisyonlara çekildi. Sosyalizmin savunmaya çekilmesi emperyalist merkezlerde karşı tarafın geriletilmesi olarak kavrandı ve anti-komünist saldırı şiddetlendi. Öncü partilerin bünyesindeki köklü yanlıgılar, yetersizlikler ve ihanetler 1980’lerin sonu-90’ların başında bir döneme nokta konmasını getirdi.

Sosyalist ülkelerdeki çözülüş, krizine çare arayan ve bu çözülüşe açık ve örtülü müdahalelerle yardımcı olan uluslararası sermayeye yeni olanaklar sundu.

Planlama, kalkınma ve bunlarla eşzamanlı olarak gelişmiş kamusal bütün değer ve kazanımlar reddedildi.

İşçi sınıfının ortadan kalktığı, komünizmin öldüğü ve piyasa demokrasisinin, piyasa özgürlüğünün zafer kazandığı ilan edildi. Tarihin sonu gelmişti; tarih ileriye doğru yani sosyalizme, bağımsızlığa, eşitliğe, özgürlüğe doğru daha fazla ilerlemeyecekti.

Zincirlerinden kurtulan sermayenin ve emperyalist hegemonyanın mevcut sınırlara sığmaması küreselleşme olarak kutsandı.

İşçi sınıfının örgütlülük düzeyi gerilerken, sömürü yükseldi.

Geri kalmış coğrafyalarda ulusal kalkınma süreçlerinin yerini, sermayenin uluslararası yapılanmasına entegrasyon aldı. Bu entegrasyon, yerel egemen güçlerin ihya edilmesi karşılığında kıtalar dolusu insanın açlığa, salgın hastalıklara mahkum edilmesi anlamına geldi.

Köle emeği kullanımı ve insan kaçakçılığı yaygınlaştı. On milyonlarca yoksul, daha gelişmiş ülkelerin ucuz emek gücü kaynağı olarak ülkelerinden göç etmek zorunda bırakıldı.

Ekonomik krizler, bir piramit biçiminde yapılan emperyalist-kapitalist sistemde liderlik sorununu da gündeme getirir. Bu sorun bir ekonomik verimlilik yarışıyla değil paylaşım kavgalarıyla çözüme bağlanır. Bu bağlamda, İkinci Dünya Savaşı’ndan itibaren emperyalist sistemin tartışılmaz lideri haline gelen ABD öncülüğünde tasarlanan “Yeni Dünya Düzeni”, Sovyetler Birliği’nin devre dışı kalması ile hayata geçirilmeye başlandı ve Irak’a yönelik ilk saldırıyla (1990) ilan edildi. Emperyalist saldırılar, doğal kaynaklar açısından dünyanın en önemli odak noktalarından birini oluşturan Ortadoğu’ya başta olmak üzere çeşitlendi ve şiddetlendi.

Sosyalist ülkelerin sahneden çekilmesi üzerine soğuk savaşın son bulacağı, sıcak savaş olasılığının ortadan kalkacağı propaganda edilmişti. Oysa Sovyetler Birliği ve Yugoslavya’yı parçalayarak egemenlik altına alma stratejileri kanla hayata geçirildi. ABD sistem içi önderliğini, rakipsiz askeri imkanlarını acımasızca sergileyerek ve NATO’yu kullanarak korudu ve piramidin tepesindeki diğer ülkeleri “koalisyon ortakları” rolüne yerleştirdi.

ABD emperyalizminin önderliğinde, bu yeni dönemde emperyalist hegemonyanın biçimi de değişim gösterdi. Geçmiş dönemde sosyalizm seçeneğinin basıncı ve tehdidi altında birer bölgesel veya yerel güç olarak yapılandırılan bağımlı

ülkelerin yetkileri geri alınabilirdi, alınmalıydı. Bu sürecin de adı "ulus-devletin sonu" olarak kondu. Küresel çağda ulusal sınırlar önemsizleşmişti, demokrasi ancak yerelleşmeyle tesis edilebilirdi...

Bu ideolojik beyin yıkama kampanyası bütün toplumlarda etkili oldu.

Liberalizmin yükselişinin bir ürünü de piyasacı tezleri sol yorumlara tabi tutarak aklayan sol-liberalizmdi. İşçi sınıfı hareketinin dağıldığı, komünizmin büyük mevzi yitirdiği bu dönemde sol-liberalizm yükselişe geçti.

Kuşkusuz bu dönemde emperyalist hegemonyaya karşı direnç odakları da şekillendi. Kısa süre önce ağır bir karşı-devrimle kapitalizme geri dönen Rusya ve dünya pazarlarına eklenen Çin gibi ülkeler tam olarak egemenlik altına alınamadıkları gibi, ABD'nin dayattığı dünya sistemini bozucu bir yetenek geliştirdiler. Küba, sosyalizm tercihini büyük bir kararlılıkla savunmaya ve geliştirmeye devam etti. Vietnam'da devrimci mevziler korundu, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ni teslim alma girişimleri başarısızlığa uğradı. Yeni bir sömürgeleştirme girişimine karşı toplumsal hareketlerin boy attığı Orta ve Güney Amerika'da anti-emperyalist hareketler halk desteğiyle iktidara geldi. Bu iktidarların bir bölümü devrimci yönelimlere girdiler. Başta Irak olmak üzere, emperyalist saldırıya boyun eğmeyen halk direnişleri ortaya çıktı. Savaşa karşı dünya çapında barış hareketleri yükseldi. AB'nin genişleme ve bütünleşme sürecinin esas olarak emekçilere yeni ağır yükler getireceğinin anlaşılmasıyla birlikte bir dizi kapitalist Avrupa ülkesinde karşı eğilimler güç kazandı ve bu eğilimlerin ölçeği Avrupa Anayasası'nın halk oylamalarında reddedilmesiyle açığa çıktı.

Ancak bütün bu dinamikler arasında biricik sağlıklı kurtuluş programını ifade eden komünist hareket, ve komünist hareketin önderliğinde arzu edilir ölçekte bir işçi sınıfı hareketinin ön plana çıkmadığı açıktır. Geride bıraktığımız yılların insanlık için karanlık bir dönem olarak tarihe geçmesinin temel nedeni de budur.

Büyük kriz komünistlere tarihsel bir görev yüklüyor

Emperyalist-kapitalist sistem ve uluslararası sermaye, ilerici kazanımların altını oyarak, emekçileri sefaletle sürükleyerek, kan dökerek ve bütün bu süreci küreselleşme adı altında özgürlüğün ve demokrasinin güvencesi olarak pazarlayarak, krizini ertelemiş oldu.

Komünistler bu süre boyunca yalnızca emekçilere yönelik piyasa saldırısını eleştirmekle ve buna karşı mücadele etmekle yetinmediler.

Sermayenin, krizden çıkmak, kâr oranlarını yeniden yükseltebilmek için bildiği tek bir yol vardır: Emeği daha fazla sömürüp üretici güçleri tahrip etmek! Kapitalizm kriz üreten ve krizi çözmek adına da, emekçileri sömürerek kurduklarının bir bölümünü yakıp yıkan akıldışı bir sistemdir. 20. yüzyılın son birkaç on yılı ve 21. yüzyılın başında kapitalist sistem kalkınmayı inkar etmeye yönelmiş, sosyal devlet yapılarını özelleştirme yoluyla yağmalamış, mali sektörü iyice merkeze koyarak gerçek ekonomik değerlerle ilişkisini iyice koparmıştır.

Komünistler olarak bu işleyişin görülmemiş ölçüde kırılğan, patlamaya hazır hale geldiğini ısrarla analiz ettik, anlattık. Yaşananlar tamamen haklı olduğumuzu kanıtlamıştır.

Kriz kapitalistlerin yaptığı bir hatadan veya öngörülemez, rastlantısal faktörlerden kaynaklanmıyor. Kriz kapitalizmin doğrudan ve kaçınılmaz sonucudur. Krize karşı emperyalist-kapitalist dünya düzeninin izleyeceği yol da ana hatları itibarıyla bellidir.

Krizle ortaya çıkan zararlar emekçilere fatura edilmek istenmektedir.

Krizin yakıcı hale getirdiği kaynak ve pazar sorunlarının çözümü için egemenlik kavgası şiddetlenmektedir.

Sistemin merkezindeki gelişmiş emperyalist-kapitalist ülkeler, kendi aralarındaki rekabeti yıkıcı bölgesel savaşlara taşımaktadırlar. Çelişkiler derinleştikçe, daha geniş ölçekli savaşların maddi temelleri de güçlenmektedir.

Türkiye'nin de aralarında bulunduğu bağımlı kapitalist ülkeler, kaynaklar üstüne verilen mücadelenin kimi zaman izleyicisi, kimi durumlarda mağduru, kimi örneklerde de maşası olarak kalmaya mahkumdurlar.

Aynı emperyalist merkezler savaş olasılığını bu bağımlı ülkeler kuşağına doğru ittireceklerdir. Krizin sonuçlarının emekçilere yüklenmesini ve bağımlı ülkeler coğrafyasında yükselen savaş olasılığını bütünleyen bir diğer unsur, dinci gericiğin, baskıcı, otoriter rejimlere yönelişin, militarizmin ve onun vazgeçilmez parçası milliyetçiliğin körüklenmesidir.

Öte yandan dünya çapındaki onlarca yıllık ideolojik yapılanma ve bir sistem halinde yürütülen beyin yıkama kampanyasının bütün tezleri çökmektedir. Piyasanın, gericiği, baskıcılığı ve militarizmi beslediği açık hale gelmektedir. Küreselleşme ulusal ekonomileri uluslararası krize karşı savunmasız bırakmak, krizi en kısa yoldan ihraç etmek anlamına gelmektedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin bağımlı ülkelere vaadi, uygarlaşma projeleri değil, halkların birbirine düşürülmesinden ibarettir.

Yalanların bu denli geniş bir ölçekte deşifre edilmesi karşısında, sermaye egemenliğinin kitlelere kısa süre içinde sunabileceği yeni, sistemli ve ikna edici bir ideolojik alternatif yoktur. Bu koşullarda, sömürülen emekçilerin, ezilen halkların, sermayenin dayattığı kalıpların dışında arayışlara girmeleri kaçınılmazdır.

Komünizmin bir kez daha işçi, emekçi kitleler nezdinde gerçekçi bir kurtuluş programı olarak hak ettiği yere geri dönmesi ise, ancak bütün ülkelerde komünist partilerin verecekleri mücadelelerin ürünü olabilir.

Türkiye Komünist Partisi de bu görevle karşı karşıyadır.

Türkiye’de sosyalizmin kuruluşu mümkün ve zorunludur

Ülkemiz orta gelişkinlikte bir kapitalist ülkedir. Esas olarak 19. yüzyılda başlayan kapitalistleşme süreci uzun süre zayıf bir sermaye sınıfı ve son derece sınırlı bir sınıai yapı ile yürümüştür. Osmanlı’nın sömürgeci kapitalist devletlerle rekabette kaybettiği mevzileri geri kazanma umuduyla girdiği ilerleme ve batılılaşma serüveni, söz konusu sömürgeci güçlerin Ortadoğu üstünde doğrudan egemenlik kurma stratejileri nedeniyle bir trajediye dönüşmüştür. Kapitalist dünyaya dahil olmaya çalışan Osmanlı devleti, bir sömürgeleştirme planıyla yüzleşmiştir.

Ülkemizde bu plan emperyalizme karşı bir kurtuluş savaşıyla geri püskürtüldü. Burjuva devrim sürecinin harekete geçirdiği toplumsal ve siyasal güçler tarafından verilen bu savaş, 1917 Büyük Ekim Devrimi’nin elverişli hale getirdiği uluslararası konjonktüre doğmuş ve ilk sosyalist ülkenin devrimci iktidarının desteğiyle başarıya ulaşmıştır.

Ancak, ulusal kurtuluşun ertesinde iktidarını nihai olarak sağlamlaştıran yerli burjuvazi, Osmanlı egemenlerinin çarptığı duvara doğru yeni bir tarihsel yürüyüşe koyuldu. Türkiye Cumhuriyeti, emperyalist-kapitalist sisteme, ancak bağımlı ve geri kalmış bir üye olarak ve kendi doğumuna samimi yardımlarda bulunan Sovyetler Birliği’ne karşı bir ileri karakol işlevi üstlenmesi karşılığında kabul edildi.

Türkiye’de kapitalizm bu koşullarda ilerlemiş ve egemen toplumsal sistem haline gelmiştir. Ulusal kurtuluş savaşını, kapitalizme nihai geçişin izlemesinin başka doğrudan sonuçları da vardır:

Yeni egemen sınıf, laikliği toplumsal bir aydınlanma hamlesi olarak örgütlemekten sakınmış ve ilerleyen süreçte halkı sömürü düzeni karşısında boynu eğik tutabilmek için dinci gericiliği çok önemli bir kaynak olarak değerlendirmiştir. Daha sonraları emekçi hareketi ve sol yükselişe geçtiğinde, dinci gericilik, anti-komünist, karşı-devrimci özellikleriyle bizzat laik olma iddiasındaki devlet tarafından örgütlenmiştir.

Kapitalizm, yeni düzeni halkçı özelliklerden hızla arındırılmış, baskıcı bir karaktere büründürmüştür.

Genç Türkiye kapitalizmi, Kürt feodalizmini tasfiye etmekten ve Kürt yoksul köylülerini modern kapitalizmin işçi sınıfına katmaktan da geri durmuştur. Kürt halkına el uzatmayı, bir kitle hareketini beslemeyi zorunlu olarak içerecek olan böyle bir “devrimci dönüşüm” yerine, Kürt egemenleriyle ittifak tercih edilmiştir. Kürt emekçilerinin payına ise ayrımcılığa tabi olmak, kimliklerinin reddedilmesi, ulusal demokratik haklarının gaspı düşmüştür.

Türkiye emekçileri, daha önceki kısmi çıkışlar bir yana, esas olarak 1960’larla birlikte toplumsal mücadelelerde bir taraf olarak örgütlenmeye başladılar. İşçi sınıfımız sendikal ve siyasal örgütlenme deneyimi edindi, önemli mücadeleler içine girdi, dönem dönem kitlesel olarak sola yöneldi. Aydınlar ve öğrenciler arasında yurtsever ve devrimci düşünce kök saldı ve bu kesimlere yaslanan güçlü toplumsal hareketler ortaya çıktı.

Bütün bu mücadelelerin önü 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 askeri darbeleriyle kesilmek istendi. Sermaye sınıfı, 1980’li yıllarda ülkeye dayatılan ağır gericilik koşullarının, bu darbelerin fiziki olarak zayıf düşürdüğü solu tamamen teslim alacağına umuyordu.

Tüm bu girişimler, büyük bir tahribat yaratsa da, komünist hareketin ortadan kaldırılması hedefine ulaşamamıştır.

Türkiye Komünist Partisi, sermayenin solu yok etme planının başarısızlığa uğradığının en güzel kanıtıdır. Türkiye’nin kapitalizm koşullarında hızla bir yıkıma doğru gittiği gerçeğinin giderek daha fazla kabul görmesi de bu başarısızlığın boyutlarını açık bir biçimde göstermektedir.

Çağımızda sosyalizm dışındaki herhangi bir arayışın emperyalist-kapitalist sistem tarafından boşa çıkartılacağı kesindir. Türkiye’nin ekonomik, toplumsal, siyasal sorunlarının çözümü sosyalizm dışı bir seçenekte aranamaz. Somut olarak Türkiye toplumunda laikliğin yerleştirilmesi ve bir aydınlanma süreci olarak yaşanmasının, ekonomik, siyasal, askeri ve kültürel bağımsızlığın güvence altına alınmasının, Kürt emekçilerinin eşit haklara sahip olmalarının, demokratik bir siyasal yapının oluşturulmasının önkoşulu sosyalizmdir.

Kapitalizmin tüm toplumsal ilişkileri ve yapıları belirleyecek ölçüde gelişmiş hale gelmesi, mevcut başlıca sorunların kapitalizmin işleyişinin parçası olması ve işçi sınıfımızın maddi varlığı, Türkiye sosyalist devriminin nesnel temellerini

oluşturur.

Türkiye işçi sınıfı, Türkler, Kürtler ve diğer ulusal, etnik ögelerden oluşan bir bütündür. İşçi sınıfının örgütlenmesinde bu bütünlüğün gözetilmesi zorunludur.

Türkiye devrimi sosyalist karakter taşıyacak

Emperyalist sistem, dünya kapitalizminin parçası olmak için verdiği yaklaşık yüzyıllık uğraşın sonunda işgal edilen, bölünen, sömürge haline getirilmek istenen Osmanlı'dan farklı olarak, kapitalist Türkiye'yi bir süreliğine kabullendi ve sosyalizme karşı mücadelenin çok boyutlu gereksinimleri adına bağına bastı.

Ancak Türkiye ile emperyalizm arasındaki doku uyumsuzluğunun kendini bütün sertliğiyle ortaya koyması aslında yalnızca ertelenmişti. Sovyetler Birliği'nin çözülmesinin ardından, 1990'lardan itibaren Türkiye emperyalist-kapitalist sistem tarafından farklı bir değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

Emperyalizmin değişen egemenlik stratejisi doğal olarak Ortadoğu'yu kapsamakta ve dolayısıyla Türkiye'nin karşı-devrimci müdahalelerle dönüştürülmesini gerektirmektedir. 12 Eylül 1980 darbesiyle beraber devreye sokulan ve AKP iktidarlarına yeni bir evreye taşınan bu dönüşüm, Türkiye'nin emperyalizme tam boy teslimi, bununla uyumlu olarak piyasanın mutlak hakimiyetine girmesi ve dinci gericiğin toplumun dokularına kadar nüfuz etmesi biçiminde özetlenebilir.

Bu süreç, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkeleri arasında sıralanan ve aynı zamanda birer tarihsel ilerleme olarak emekçi halkımızın kazanımları arasında sayılması gereken bağımsızlık ve laikliğin bütünüyle ve bir iddia olarak dahi terk edilmesine yönelmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin emperyalizmin doğrudan egemenliği uğruna ve sermaye sınıfının çıkarları adına tasfiyesi, ülkemiz emekçilerinin yoksulluğa ve karanlığa tamamen gömülmesinin yanı sıra, Türklerin ve Kürtlerin çatışmaya sürüklenmesini getirecektir.

Bu çözülme ve tasfiye sürecinin karşısına anti-emperyalist bir emekçi yurtseverliğiyle dikilmeksizin Türkiye işçi sınıfının herhangi bir başka mücadele gündeminde ileri adım atması mümkün değildir.

Emperyalizme karşı yaratılması gereken hareket, Türk ve Kürt kimliklerini birlikte barındırmalıdır. Ulusal sorunun çözümü ve farklı anadillere sahip halkımızın kardeşçe bir birlikteliği inşa etmelerinin önkoşulu, emperyalizmi kovma doğrultusunda ortak bir irade geliştirmeleridir.

Türkiye Komünist Partisi, Türk ve Kürt emekçilerinin ortak yurtsever bir kimlik ekseninde yürütecekleri anti-emperyalist mücadelenin ancak sosyalist devrimle zafere ulaşabileceğini; Türkiye sosyalist devrim sürecinin derinleşmesinin de anti-emperyalist mücadeleyle sağlanabileceğini savunmaktadır.

Bu anlamda TKP emperyalizme karşı mücadeleyi, sınıflar arasında işbirliğini esas alan reformist, kapitalizm içi siyasal stratejiler çerçevesinde kavramaz. Öte yandan, işçi sınıfının iktidara yükselmesi anlamında sosyalist devrimimizin üzerinde ilerleyeceği ana toplumsal kanal emperyalizme karşı mücadele, sosyalist devrimin önde gelen ideolojik temalarından biri de yurtseverlik ve bağımsızlık olacaktır.

Yeni bir işçi sınıfı hareketi için daha fazlasına sahibiz

Yukarıda anlatılan son gerici çığı boyunca Türkiye emekçileri ve aydınları son derece ağır darbelere maruz kalmışlardır. Halkımız örgütsüzleştirilmeye, umutları kurutulmaya, ilerici aydınların daha iyi bir gelecek için mücadele azmi kırılmaya çalışıldı.

Ancak bu ağır saldırının işçilerin mücadelesini ve ülkemizin sosyalist geleceğini devre dışı bırakacağını sananların büyük bir gaflet içinde oldukları bellidir.

TKP, ülkemizde, geçen yüzyılın başlarına kadar uzun bir geçmişi olan Marksist ve devrimci sol hareketlerle işçi sınıfı mücadelelerinin bütününe sahiplenmektedir. Bu bütünlük içinde TKP'nin 10 Eylül 1920 Bakû Kongresi'ni kendi kuruluş tarihi olarak benimsemektedir.

Türkiye işçi sınıfı ve onunla birlikte Türkiye devrimci hareketi, sonraki yıllarda, bütün güçlüklerle ve zaman zaman yaşanan geriye düşümlere karşın, onurlu ve bugüne küçümsenmeyecek değerler taşıyan bir mücadele yürütmüştür. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren Türkiye'de sınıf mücadelesinin çağdaş biçimler aldığı, işçi sınıfı ile sosyalist düşünce ve pratiğin toplumsal ağırlığının arttığı görülmüştür.

Bununla birlikte, 12 Eylül 1980 faşist darbesi ile birlikte, uluslararası alanda burjuva ideolojisinin karşı saldırıları, Sovyetler Birliği'nin çözülmesi ve bütün bunların Marksist-Leninist harekette yarattığı tahribat, Türkiye solunu da derinden

etkilemiştir. Türkiye Komünist Partisi'nin, bu koşullarda, yeniden inşa edilmesi gereği doğmuştur. Bugün Türkiye Komünist Partisi, kesintisiz bir örgütsel birikimin değişik evrelerden geçerek sonuca ulaştırdığı bu yeniden inşa sürecinin somut karşılığıdır.

TKP adıyla hareket edilmeye başlanan 2001'den sonra, yeniden inşa süreci partinin olgunlaşmasına dönüşmüş ve bu çerçevede kitlelerle buluşma girişimleri ısrarla sürdürülmüştür.

Bu uğraşın verildiği zemine dünyada ve Türkiye'de ağır bir gericilik eşlik etti. Emperyalizm yanı başımızda açık askeri işgallere kalkıştı; ülkemiz neredeyse bütün kamu işletmelerinin elden çıkarılmasına varan bir özelleştirmeye sahne oldu; bağımsızlık ve laikliğin birer suç olarak kabul edilmesi için denemeler yapıldı; ülkemiz bir iç savaşın eşiğine getirildi.

Bütün bunlar yaşanırken, solda bazı kesimlerin çözülüş sürecine demokratikleşme anlamı yükleyecek ölçüde sorumsuzca davrandığına tanık olduk. Liberalizm ve sivil toplumculuk yaygınlık kazandı. Öte yandan yine Türkiye solunun kimi kesimleri üstünde Türk milliyetçiliğinin etkisi arttı. Sol kökenli Kürt hareketleri de bunlarla eş zamanlı olarak liberalizmin ve Kürt milliyetçiliğinin çekimine kapılarak soldan uzak düştüler.

Bu sapmalar, solu ülkemizdeki emperyalist senaryoların zararsız bir ögesi haline getirmeye, piyasacı, işbirlikçi, gerici müdahalelerin karşısındaki direncini zayıflatmaya çalışmışlardır.

Emekçilerin sendikal ve diğer ekonomik, demokratik kitle örgütlenmelerinde, paralel biçimde gerileme kaydedilmiştir. Emekçi sınıfların örgütlülüğü nicel olarak daralmış, sendikal alanda sınıf perspektifi son derece zayıflamıştır.

TKP'nin bu koşullarda oluşan yakın tarihi, bu çok boyutlu gericiliğe karşı Marksist kadroların, öncü işçilerin, onurlu aydınların, devrimci gençliğin direnişidir; komünist partinin yeniden örgütlenme sürecidir. Türkiye yeni bir öncü partiye kavuşmuştur.

Şimdi görev yeni bir işçi sınıfı hareketinin inşa edilmesidir.

Kapitalizmin içine yuvarlandığı kriz, yoksul emekçi yığınları politik arayışlara itmektedir. Kriz, sermayenin kitleleri ikna edecek yeni bir ideolojik-siyasal çerçeve çizme yeteneğini yok etmektedir. Nesnel açıdan emekçi halkımızın kitlesel bir devinime girmesi ve bu zeminde yeni bir sınıf hareketinin biçimlenmesi, yakın geçmişe oranla çok daha olanaklıdır. Türkiye Komünist Partisi, bu olanağı, devrimci bir perspektif adına değerlendirme kararlılığındadır.

İnsanlığın kaderi belirleniyor: Ya sosyalizm ya barbarlık!

Türkiye Komünist Partisi bu tarihsel hamlenin örgütlenmesi görevini önüne koymaktadır. Herkes bilmelidir ki, ya bu hamle örgütlenecek ve halkımız sosyalizmi gerçek kılmak üzere yeni bir süreci başlatacaktır ya da emperyalizm ve işbirlikçi egemen güçler, kaderimizi derin bir yıkım olarak çizeceklerdir.

Türkiye Komünist Partisi sol parti ve hareketleri, öncü işçileri, emek yanlısı sendikacıları, ilerici aydınları, bütün yurtseverleri bu perspektif ve bilinçle ortak mücadeleye çağırmaktadır.

Sosyalizm bir zorunluluktur. Türkiye Komünist Partisi, kadın erkek tüm emekçileri, hangi anadili konuştuğundan bağımsız olarak halkımızın tamamını, bir bütün olarak gençliği, bu zorunluluk doğrultusunda harekete geçmeye, kurtuluşumuz için örgütlü mücadeleye, Türkiye'nin aklı ve vicdanı olan partimize katılmaya çağırmaktadır.

Sosyalizm Programı

I. Temel tanımlar ve amaç

A. TKP'nin niteliği, kimliği

1. TKP, sosyalist devrimin öncü gücü olan işçi sınıfının siyasal mücadele aracıdır.
2. TKP, diğer toplumsal sınıflara işçi sınıfının tarihsel perspektif ve çıkarları doğrultusunda yaklaşır.
3. TKP, hangi sınıfsal kökenden gelirlerse gelsinler, bu perspektif ve çıkarların siyasal mücadelenin belirleyici ögesi olduğunu kabul eden komünistlerin partisidir.
4. İşçi sınıfımız, Türkler, Kürtler ve diğer ulusal, etnik ögelerden oluşan bir bütündür. TKP bu bütünlüğü esas alır ve her tür ayrımcılığa karşı işçi sınıfının siyasal ve örgütsel birliğini temsil eder.
5. TKP, evrensel bir karaktere sahip olan marksizm-leninizmi bütün çalışmalarında kılavuz edinirken, bu öğretinin her ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de yeniden üretilmesinin bir zorunluluk olduğunun bilinciyle hareket eder.
6. TKP'nin varlığına temel oluşturan amaç, Türkiye'de sosyalist iktidar mücadelesi vermek ve sosyalizmi kurmaktır. TKP aynı zamanda dünya komünist hareketinin bir parçasıdır.
7. TKP, uluslararası devrimci hareketin tarihsel birikimini Türkiye toprağının kendine özgü dinamikleriyle harmanlar, sosyalizm mücadelesinde bu sentezi görmezden gelen şabloncu, dogmatik ve milliyetçi yaklaşımlara karşı mücadele eder.

B. TKP'nin amacı

1. TKP'nin amacı, sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşudur.

2. a. Sosyalizmin kuruluş sürecinin başlangıç noktası bir siyasal devrimdir. Bu siyasal devrimin öncü gücü, siyasal ve ideolojik olarak, işçi sınıfıdır.
b. Sosyalist kuruluş için başlangıç noktası olan sosyalist iktidar, bu siyasal devrimin sonucu olarak ortaya çıkacaktır.
c. Sosyalist iktidar, işçi sınıfı ve onun siyasal etki alanında bulunan toplumsal güçlerin kitlesel mücadelelerinin eseri olacaktır.
d. Sosyalist iktidarın nihai hedefi, başka sosyalist toplumlarla birlikte, sınıfsız ve sömürsüz bir dünyanın yaratılmasıdır.
3. TKP programı, işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleşecek devrim döneminin programıdır. Kapitalizm koşulları altındaki mücadele döneminde, partinin tüm siyasal açılımları bu programın yaşama geçmesinin zorunlu koşulu olan sosyalist iktidar perspektifi doğrultusunu gösterir. İşçi sınıfını örgütlü mücadele içinde siyasallaştırmak, eğitmek ve iktidar odağı durumuna getirmek bu dönemin temel görevidir. TKP, işçi sınıfının ve emekçilerin ekonomik, toplumsal hak ve istemleri için yürüttükleri mücadeleyi, sosyalist iktidar mücadelesiyle bağını kurarak ve kapitalizm koşullarında bu istemlerin ya yalnızca kısmen karşılanabileceğini ya da hiç karşılanamayacağını açığa çıkaracak bir şekilde destekler ve örgütler.

TKP bu görevden hareketle, sosyalist devrim öncesinde,

- i. Burjuvazinin her türlü siyasal ve ideolojik saldırılarını püskürtmeye çalışır;
- ii. Dünya kapitalist sistemi içinde Türkiye'ye düşen ve düşecek misyonlara karşı durur;
- iii. Emperyalizmin ekonomik, siyasal ve kültürel saldırılarına karşı yurtseverlik bilincinin işçi ve emekçi kitlelerde gelişmesine çalışır;
- iv. Dinci gericiğin siyasal ve ideolojik olarak geriletilmesi için işçi sınıfı aydınlanmacılığının güçlenmesine öncülük eder;
- v. İşçi sınıfı içerisinde milliyetçi ve faşist ideolojilerin yer edinmesini engellemek için halkların kardeşliğini propaganda eder;
- vi. Uluslararası devrim dinamiklerinin çıkarlarını gözetir;
- vii. İşçi sınıfının enternasyonalist bilinçle eğitilmesi için çaba gösterir;
- viii. Kapitalist sömürünün ürünü bütün çelişki ve sorunlara karşı toplumsal duyarlılığın artırılması ve tepkilerin mücadele kanalına akıtılması için öncülük eder;
- ix. Kapitalizmin bütün boyutlarıyla teşhir edilmesi için ideolojik ve siyasal araçlar geliştirir;
- x. Sosyalizmden yana güçlerin uyum, birliktelik ve eşgüdümünün sağlanmasına öncülük eder;
- xi. Her türden ulusal baskıya karşı mücadele eder ve bu mücadelenin sınıfsal temellere oturtulmasına, ulusal ve sınıfsal dinamiklerin ortaklığının yaratılmasına özen gösterir;
- xii. Sosyalizm mücadelesinin önündeki yasal engellerin kaldırılması, bütün antidemokratik uygulamaların işlevsiz kılınması ve emekçi sınıfların örgütlenmesini kısıtlayan her tür düzenlemenin etkisizleştirilmesi için olanaklarını seferber eder.

II. Sosyalist İktidarın Programı

A. Siyasal Yapı

1. İktidar, bir sosyalist demokrasi olarak örgütlenir.
2. a) Sosyalist demokrasi, iktidarın başta üretim süreci olmak üzere, toplumsal yaşamın tüm dokusuna yayılmasıyla mümkündür. Sosyalist demokraside işçi sınıfı, toplumsal örgütlenmeleri aracılığıyla yönetimdedir. İktidar organları, fabrikalar, atölyeler, bürolar, çiftlikler, okullar ve kırsalardan başlayarak yukarıya doğru uzanır.
b) TKP, toplumun bütün kesimlerini yönetime katacak yerel iktidar organlarının yaratılmasını ve bu organların yetkinleşmesini özendirir ve güvenceye alır.

3. a) Yönetim kademelerini aşağıdan yukarıya oluşturan bütün örgütlenmeler, kendi yönetimlerini özgür seçimlerle belirler. Seçmenler, bütün organlara seçtikleri temsilcilerini, görev dönemleri tamamlanmadan "geri çağırma" hakkına sahiptirler. Bu hakkın kullanımı yasalarla düzenlenir ve güvence altına alınır.

b) 16 yaşına girmiş her yurttaş, bütün yönetim kademeleri için seçme ve seçilme hakkına sahiptir.

c) Sosyalist iktidarda yasama, hükümet oluşturma ve yürütmeyi denetleme konularında en yüksek organ Meclis'tir.

d) Meclis, yerel iktidar organlarıyla bağlantılı olarak çalışır ve onlarla bir bütün oluşturur.

e) Yerel örgütlenmeler, sorumluluk alanlarından seçilen ya da atanan yöneticileri gerektiğinde görevden alma hak ve sorumluluğuna sahiptir.

f) Toplumun tüm birimlerinde ve toplumsal faaliyet alanlarında kurulan yerel örgütlenmeler, kendi birimleri ve alanları içinde yasalar çerçevesinde karar alma ve uygulama organlarıdır. Yerel örgütlenmeler, bireye, bizzat içinde yaşadığı en küçük birimden başlayarak toplumsal yaşama müdahale etme olanağı sunar, sosyalist insanın bütünsel gelişimi için uygun ortamı sağlar, kitlelerin siyasal ve hukuksal karar alma ve uygulama mekanizmalarıyla (tüm devlet organları ve Meclis) sürekli bir iletişim, etkileşim ve denetim ilişkisi içinde bulunmalarını güvence altına alır.

g) TKP, Meclis'e ve diğer yönetici kademelere seçilen temsilcilerin bağlı oldukları üretim ya da hizmet kollarından kopmalarını için özel önlemler alır. Sosyalist demokrasinin, üretim ve karar mekanizmaları arasındaki bağların dolaylımsız duruma getirilmesiyle mümkün olacağını her zaman hesaba katar.

4. a) Yönetim mekanizmalarının ve buradaki görevlilerin işçi sınıfından kopmalarını ve toplum çökarlarına yabancılaşmalarını engelleyecek önlemler alınır.

b) Devlet örgütlenmesinde yöneticilik sorumluluğu olan kişilerin bütün toplumsal örgütlenmelerin gereksinim ve sorunlarından düzenli biçimde haberli olmalarını sağlayacak, toplumsal olarak denetlenen iletişim mekanizmaları kurulur.

c) Yöneticilerin görevlerini yerine getirebilmeleri için onlara sağlanacak olanaklar toplumsal olarak izlenebilir ve denetlenebilir saydamlıkta olacaktır. Bu olanakların kişisellikten uzak, yöneticilerin kolektif çalışma bilinçlerini her zaman diri tutacak nitelikte olması zorunludur.

5. Türkler ve Kürtler sosyalist Türkiye'nin eşit kurucu unsurlarıdır. Kapitalist Türkiye'nin baskın özelliği olan ayrımcı, şoven uygulama ve yaklaşımların bütünüyle tasfiye edilmesi için önlem alınır.

6. TKP, sosyalist demokrasinin gereği olan devletin her yurttaşı kapsamı hedefini göz önüne alarak, devlet mekanizmasının etkili ve üretken olmasını sağlayacak politikaları geliştirir; devlet-toplum ayrımının bu biçimde ortadan kaldırılacağını savunur. Devletin nihai olarak sönmüneceği göz önünde bulundurulduğunda ve bu doğrultuda, sömürücü sınıf ve ideolojilerin varlık zeminlerinin de ortadan kalkmasıyla birlikte, devletin baskıcı işlevleri tasfiye olacaktır.

B. Temel Özgürlükler

1. Anlatım, propaganda ve örgütlenme özgürlükleri, sosyalist toplumun kuruluşu ve yetkinleşmesi için vazgeçilmezdir.

2. İnsanın insanı sömürmesini açık ya da dolaylı biçimde savunan, savaş kışkırtıcısı, din istismarcısı, ırkçı ve faşist düşünceler toplumun özgür gelişiminin önünde engel oluşturdukları için propaganda ve örgütlenme özgürlüklerinden yararlanamazlar.

3. Sosyalist toplumun gelişimine engel oluşturan, ahlaki çöküntü ve yabancılaşmaya yol açan insan kaçakçılığı, fuhuş, kumar ve uyuşturucu madde ticareti yasaklanır.

4. Ulusal ve etnik köken hiçbir biçimde bir ayrıcalık ya da dışlanma-ezilme nedeni olamaz.

5. Yaşayan dil ve kültürlerin korunup geliştirilmelerine olanak sağlanır.

6. Cinsiyet farklılığının ayrımcılığa yol açmasına karşı ekonomik, siyasal, ideolojik ve kültürel önlemler alınır.

7. Aşiret yapıları tamamen ortadan kaldırılır ve bu yapıların kültürel ve ideolojik alanlardaki izlerinin bütünüyle silinmesi için çaba gösterilir.

8. Temel özgürlüklerin yaşama geçirilmesi için yazılı ve görsel iletişim, toplantı ve gösteri yapma olanakları bütün toplumsal örgütlenmelerin hizmetine verilir.

9. Seyahat etme serbestliği, konut dokunulmazlığı, haberleşme gizliliği sağlanır.

10. a) Adalet mekanizması en küçük yerellikten başlayarak toplumsal iktidar organlarının katılımıyla oluşturulur.

Mahkemelerde gerek bu organlarca belirlenen yurttaşlar, gerekse meslekten yargıçlar görev alır. Hukukun üstünlüğü sağlanır.

b) Ceza ve infaz yasaları, suçların önemli bir bölümü toplumsal kaynaklı olduğundan, toplumun suça karşı korunması gereği göz ardı edilmeksizin, bireye sosyalist toplumda yer alma bilincinin ve yeteneklerinin sağlanması doğrultusundaki politikaları içerir.

c) Savunma hakkı, suçlama başladığı andan itibaren devlet tarafından korunur.

d) İç güvenlik örgütlerinin sosyalizmin ideallerine uygun ve emekçi halkın denetimine açık olarak düzenlenmeleri sağlanır.

e) Gözaltındaki, ya da cezaevindeki kişilere fiziki veya manevi baskı yapılamaz. Hiç kimseye, hiçbir koşul ve durumda işkence uygulanamaz.

f) Hiçbir durumda ölüm cezası verilemez.

C. Ekonomik Yapı

1. TKP, toplumdaki eşitsizliklerin temel kaynağı olan üretim araçlarındaki özel mülkiyeti, belli bir program çerçevesinde tümüyle ortadan kaldırmaya yönelik bir ekonomik politika izler.

2. a) Toprak da içinde olmak üzere bütün üretim araçları, doğal kaynaklar ve yeraltı zenginlikleri kamu mülkiyetindedir.

- b)** Üretim araçlarında kamu mülkiyetinin dışındaki biçimlerin tasfiye sürecinde, üretimin sürekliliğinin sağlanması ve emekçilerin siyasal ve ideolojik inisiyatifinin, tasfiyenin temel gücü olması için gerekli önlemler alınır.
- c)** Değişik mülkiyet biçimlerinin bir arada var olacağı geçiş dönemi boyunca, ekonominin sosyalist öğeleri, yasalar ve siyasal iktidarın gündelik politikalarıyla ayrıcalıklı duruma getirilir, diğerleri karşısında korunur.
- 3.** Sosyalist ekonominin temel amacı, tüm toplumun refah içinde yaşaması, yurttaşların yaşama koşullarının her geçen gün iyileştirilmesidir.
- 4.** Bütün ekonomik etkinlikler toplumsal denetime açık duruma getirilir ve toplumsal kaynakların israfı, rüşvet, yetkilerin kötüye kullanılması, disiplinsizlik ve tembellik gibi olgulara karşı etkin yönetsel, ideolojik, ekonomik ve hukuksal önlemler alınır.
- 5.** Bankalar, sigorta şirketleri ve tüm diğer finans kuruluşları kamulaştırılır, sosyalist ekonominin gelişimi açısından gereksiz olanları tasfiye edilir.
- 6.** Dış ticaret yalnız devlet eliyle yürütülür.
- 7. a)** Ekonomik gelişme, işçi sınıfı iktidarında planlanabilir bir süreçtir. Sınıf çelişkilerinin tasfiyesi sürecinde ekonominin bütün öğelerinin uyumlu birlikteliğini ve üretimin toplum yararına gerçekleşmesini sağlayacak olan unsur, merkezi planlamadır.
- b)** Planlama, tabandan başlayarak emekçi inisiyatifinin gelişmesi ve üretim sürecindeki karar mekanizmalarının demokratikleşmesi ile birlikte yaşama geçer.
- 8.** Sosyalist planlama, bilimsel ve teknolojik birikimin toplum yararına kullanılmasına ve geliştirilmesine öncelik verir.
- 9. a)** Sanayileşme ve kalkınmada, Türkiye'nin yeterli düzeyde sahip olduğu kaynaklara (madenler, toprak, enerji, nitelikli emek gücü) dayanılarak bir atılım örgütlenecek, ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına son verilecektir.
- b)** Sosyalist ekonominin kendi gücüne dayanarak ayakta kalması, onun içe kapanması anlamına gelmez. Ekonominin bağımsızlığı, onun sınıf karakteriyle ve emperyalist dünyanın bir parçası olmaktan çıkması ile sağlanır. Bağımsızlığın ve ülkedeki sınıf çıkarlarının gözetildiği dış ekonomik ilişkiler, sosyalist ekonominin gelişimine hizmet edecek biçimde düzenlenir.
- c)** Emperyalist ülkelerle yapılmış, ülkemiz emekçilerini büyük bir borç yükü altına sokan, ülkeyi bağımlı duruma getiren bütün anlaşmalar geçersizdir, tek yanlı olarak feshedilir.
- d)** Diğer sosyalist ülkelerle kalıcı, uyumlu ve enternasyonalizmin ruhuna uygun bir ekonomik bütünleşme sürecinin gerçekleşmesi için çaba gösterilir.
- 10.** Sosyalist ekonomik yapıda üretilen tüm zenginlik, toplumun kolektif gereksinimleri için gereken miktar ayrıldıktan sonra emekçilere ücret olarak geri döner. Ücretlerin belirlenmesinde "herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre" ilkesi, sınıfsız topluma giden yolun ilk aşamalarında geçerliliğini sürdürecektir. Bununla birlikte, asıl hedef olan "herkese ihtiyacına göre" ilkesinin giderek öne çıkmasını gözeten politikalar geliştirilecektir.
- 11.** Çalışma süresinin kısaltılması, yeni insanın yaratılmasında en önemli araçlardan ve sosyalist toplumun temel hedeflerinden biridir.
- 12.** Fiziksel emek kullanımını en aza indirmek ve tüm insanların zihinsel üretim potansiyelini harekete geçirmek, sosyalist toplumun bir diğer temel hedefidir. Tarım ve sanayi üretiminde ileri teknikler kullanılarak, öncelikle insana yakışmayan koşullarda gerçekleşen işlerin makineler tarafından yerine getirilmesi sağlanır.
- 13.** Sosyalist ekonomide çalışabilir durum ve yaştaki tüm yurttaşlara iş güvencesi ve çalışma hakkı sağlanır. Devlet bu iki temel hakkı hiçbir durumda ortadan kaldıramaz.
- 14.** Çalışamayacak durumda olanlar, yaşlılar ve emekliler sosyalist devletin güvencesi altındadır. Bu yurttaşlara insanca bir yaşam düzeyi ve eşit olanaklar sağlanır.
- 15.** Sendikalar sosyalist kuruluş sürecinde işçi sınıfının yönetime katılma, sosyalizmin temellerini sağlamlaştırma ve onu koruma araçlarından bir tanesidir.
- a)** Sendikalaşma ve grev hakkı, tüm emekçileri kapsayan bir biçimde yasalarla güvence altına alınır.
- b)** Sendikalar ve işyerlerindeki iktidar organları, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, işçilerin dinlenme, kültür ve spor olanaklarının genişletilmesi için yetkilidirler.
- 16. a)** Tarım emekçilerinin, özgür çiftçiler olarak kolektif çiftliklerde ve tarım proleterleri olarak devlet işletmelerinde toplanmaları için siyasal ve ideolojik mücadele verilir. Kolektif çiftliklerin kamu mülkiyetine uyumlu ve onunla çalışmayacak biçimler bulması sağlanır.
- b)** Tarımsal üretimde değişik kolektif biçimlerin uyumu gözetilirken, gelişkin biçimlere yönelmesi için çaba gösterilir.
- c)** Toprakta özel mülkiyetçi ideolojiyi besleyen her tür dinamiğe karşı mücadele edilir.
- d)** Tarımsal üretimde dışa bağımlılığa son verilir.
- 17.** TKP, ekonomik politikaların kentler ile kırlar arasındaki ayrımları azaltma hedefi ile uyumlu olmasına dikkat eder.
- 18.** Üretim sürecinde ortaya çıkan her tür yabancılaşmaya, özellikle işçi-makine, işçi-ürün yabancılaşmasına karşı önlem alınır.

D. Dış Politika ve Savunma

- 1.** Emperyalizmin bütün askeri, ekonomik, mali, kültürel ve siyasal örgütlenmelerinden çıkılır. Bu örgütlenmelerle geçmişteki ilişki ve bağların yol açtığı ülke çıkarlarına aykırı bütün anlaşma ve yükümlülükler geçersizdir.
- 2.** Eşit katılımı sağlayan, karşılıklı çıkarları koruyan ve barışa hizmet eden bütün uluslararası kuruluşlarda yer alınır. Bu

kuruluşların uluslararası ilişkilerin iyileştirilmesi, emperyalist ülkelerin hareket alanının daraltılması ve uluslararası gericilikle mücadele amaçlarına hizmet etmesi için etkin bir çaba gösterilir.

3. Bütün sosyalist ve devrimci iktidarlarla dayanışmaya gidilir. Emperyalizmin gücünü ve etkinliğini geriletici bölgesel/uluslararası birlikliklerin oluşturulması ve güçlendirilmesi için girişimci ve destekleyici tutumlar sergilenir.

4. a) Toplumda enternasyonalist bilincin gelişmesi ve süreklilik kazanması için gereken önlemler alınır.

b) Kapitalist ülkelerdeki devrimci ve komünist hareketlerle dayanışma geliştirilir.

c) Komünist, sosyalist, anti-emperyalist, anti-faşist, savaş aleyhtarı görüşleri nedeniyle kendi ülkelerini terk etmek zorunda bırakılan kişiler, sosyalist toplumumuzun ve yasaların güvencesi altındadır.

5. a) Ülkenin temel savunma unsuru, silahlı kuvvetlerdir.

b) Silahlı kuvvetler, sosyalist toplumun hizmetindedir. Silahlı kuvvetlerin topluma yabancılaşması önlenir. Silahlı kuvvetler barış zamanlarında üretim sürecinde görev üstlenir.

c) Askerlik, kadın ve erkek bütün yurttaşlara zorunludur. Askerlik süresi uluslararası ilişkilerin durumuna göre belirlenir.

d) Silahlı kuvvetler çağın gereklerine uygun bir örgütlenme ile teknolojik gelişmelere uyum sağlar. Ülkenin savunma gücünün ayakta kalması için her tür önlem alınır. Silah sanayisinin ulusal karakteri geliştirilir ve titizlikle korunur.

e) Savaş hali uygulamasına karar verecek tek organ Meclis'tir.

f) Emperyalist bir saldırı karşısında ülkenin bütün siyasal, örgütsel, ekonomik ve beşeri potansiyeli harekete geçirilir ve savaş, tüm halkın katılımıyla, devrimci ve yurtsever bir savaşa dönüştürülür.

g) Silahlı kuvvetler içinde ast-üst ilişkilerinde demokratik normlar yerleştirilir, hiyerarşik düzen kültürel ve ideolojik eğitim süreçlerinin yardımıyla sağlanır. Silahlı kuvvetlerin daimi personeli, yalnız askerlik alanında değil, sosyalist toplumun gereksindiği bireyler olarak yetiştirilir.

h) Silahlı kuvvetler mensupları, seçme ve seçilme hakkı dahil olmak üzere, diğer yurttaşlara tanınan bütün siyasal ve sosyal haklara sahiptir.

i) Silahlı kuvvetlerin enternasyonalist karakteri korunur ve güçlendirilir.

j) İç güvenlik gerksinmeleri, silahlı kuvvetler bünyesinde kurulan halk milisleri ile karşılanır.

E. Yeni İnsanın Yaratılması

1. Yeni insanın yaratılması, sosyalizmin kuruluşunun hem bir göstergesi, hem bir sonucu, hem de aracıdır. Yeni insan, ideolojik, kültürel ve fiziki varlığıyla bir bütündür. Toplum ve devlet, bu bütünün uyumlu ve sağlıklı gelişmesinden sorumludur.

2. TKP, bireylerin kendilerini toplumsal olarak ifade edebilmeleri, kolektif bilince sahip, insanların ve bütün ulusların eşitliği ve kardeşliğine inanan kişiler olarak yetişmeleri için eğitim, kitle iletişimi, siyasal ve kültürel yaşam, sağlık, spor etkinlikleri gibi alanları ayrı ayrı değil, bir bütün olarak değerlendirir.

3. Bütün yurttaşları kapsayan ve her tür insani gereksinimi içeren bir sosyal güvenlik sistemi oluşturulur.

4. a) Eğitim, bütün aşamalarında parasız sunulan kamusal bir hizmet olarak toplumun çıkarları doğrultusunda yeniden örgütlenir. Bütün özel eğitim kurumları kamulaştırılır.

b) Eğitim, insanın yetenek ve yaratıcı gücünü ortaya çıkaran, geliştiren bilimsel içerikli bir etkinliğe dönüştürülür.

c) Anadilde eğitim, sosyalist devletin güvencesi altındadır. Ülke ve bölgede yaşayan halkların birbirlerinin dil ve kültürlerini daha yakından tanımaları eğitim sisteminin amaçları arasındadır.

d) Yabancı dil eğitim politikası, insanlığın kültürel ve bilimsel birikiminden azami ölçüde faydalanmak ve halklar arası kardeşliği güçlendirmek hedefi doğrultusunda belirlenir.

e) Herkesin istediği alanda öğrenim görebilmesi, toplumun gereksinimleri de gözetilerek sağlanır.

f) Eğitim politikalarında öğrenim kurumlarının bütün öğeleri söz sahibidir. Öğretmenler, öğrenciler, veliler ve eğitim kurumlarındaki hizmet işçileri ayrı ve birleşik örgütlenmelerle eğitim politikalarının oluşturulmasına katılırlar.

g) Yeni insanın sınıfsız topluma giden süreçte, aynı zamanda "mücadele eden insan" olduğundan hareketle, eğitim, sınıfsız-sömürsüz bir dünya için verilen mücadeleye bilimsel ve ahlaki açılardan yardımcı olur.

h) 18 yaşın altındaki çocuk ve gençlerin, eğitim süreçlerinin bir parçası olmayan işlerde çalışmaları/çalıştırılmaları yasaktır.

i) Okuma, yazma bilmeyen tek bir yurttaşın kalmaması sosyalist toplumun en temel görevlerinden birisidir. Ayrıca hiçbir yaş sınırlaması olmaksızın insanların bilgi ve becerilerini geliştirebilmeleri için her tür olanak sağlanır.

5. Bütün özel hastane ve sağlık kuruluşları kamulaştırılır. İlaç ve tedavi giderleri dahil bütün sağlık hizmetleri parasızdır ve devlet tarafından karşılanır. İnsan sağlığını bozucu her tür etkenin ortadan kaldırılması için mücadele edilir, ve koruyucu hekimlik ve basamaklı sağlık hizmeti uygulamaları yaygınlaştırılır.

6. İnsanlar moral ve fiziki açılardan kendilerini yeniden üretecekleri mekanlarda yaşama hakkına sahiptir. Bu hak doğrultusunda herkese gereksinimine uygun konut sağlanır. Konutların deprem, sel ve diğer doğa olaylarından etkilenmeyecek sağlamlığa sahip olmaları için gereken her tür önlem alınır. Konutlarda ısınma, elektrik enerjisi ve su bedelsiz olarak sağlanır.

7. Toplumun kullanımına sunulan mal ve hizmetlerin fiyatları, toplumun entelektüel gelişiminin hızlandırılması ve tüketim alışkanlıklarının yeni insanın yaratılması mücadelesine yardımcı olacak biçimde değiştirilmesi hedefleri de dikkate alınarak belirlenir.

8. Yeni insanın yaratılması mücadelesinin önemli bir parçası, kadın ve erkek arasında toplumsal etkinlik, fırsat eşitliği ve toplumsal roller açısından tarihsel süreç içinde ortaya çıkmış ayırım ve çelişkilerin ortadan kaldırılmasıdır.

a) TKP, yasalarla güvenceye alınan kadın haklarının yaşamın bütün alanlarında gerçek ve kalıcı bir kazanıma dönüşmesi doğrultusunda mücadele eder, cinselliğin kadını aşağılayıcı ideolojik roller üstlenmesine, kadınlara yönelik her tür ayrımcılığa karşı durur.

b) Kadının ev işleri ve çocuk bakımına bağımlılığının nedeni olan cinsiyet farklılığına dayalı işbölümünün bütün toplumsal ve ideolojik yönleriyle tasfiye edilmesi için gereken mücadele verilir. Yemek, temizlik ve çocuk bakımı gibi kapitalist toplumda kadının üzerine çöken yükler, kolektif olanaklar seferber edilerek toplumun bütün tarafından üstlenilir. Bu doğrultuda planlı kentleşmenin önemli bir parçası olan kreş, yemekhane ve çamaşırhaneler yaygınlaştırılır.

c) Kadınların siyasal ve kültürel yaşama etkin bir biçimde katılmaları için her tür örgütsel olanak yaratılır.

d) TKP, ailenin kapitalizm koşullarında üstlendiği iktisadi ve ideolojik işlevlerinden arındırılması ve sevgi temelinde gönüllü birliktelikle dönüşmesi için mücadele eder.

9. Çocukların bakımı, beslenmesi, sağlıklı bireyler olarak gelişimi ve eğitimi, sosyalist devletin güvencesindedir.

10. Gençlerin mümkün olan en erken yaşta başlayarak toplumsal yaşamın bütününe, siyasal karar alma süreçlerine, kültürel, sanatsal, bilimsel üretime katılabilmeleri özendirilir. Parçası oldukları eğitim veya spor kurumları ile yerelliklerde diğer yurttaşlarla eşit hak ve sorumluluklara sahip olmaları için olanak sağlanır. Sosyalist toplum, kapitalist toplumda baskı altında tutulan gençliğin yaratıcı enerjisini açığa çıkaracak, gençliği her alanda özgürleştirecektir.

11. Kapitalizmin her türlü toplumsal etkinlikten uzaklaştırarak kimsesiz ve desteksiz bıraktığı yaşlıların yeni toplumun eşit, bakımlı, kamusal yaşama katılmaları özendirilen yurttaşlar olarak yaşamaları için gerekli bütün maddi ve manevi koşullar oluşturulur.

12. Engellilerin eğitim ve üretim süreçlerine ve toplumsal yaşama katılmalarının koşulları yaratılır.

13. Sanat, yeni insanın kendini özgürce gerçekleştirmesine katkı sağlayacak önemli alanlardan biridir.

a) TKP, sanatçı yaratıcılığının özgürleşmesini hedefleyen girişimlere öncülük eder.

b) Sanatın özgür bir ortamda toplumsallaşması, sanat emekçilerinin örgütlenmesi, sanatın insana ulaşmasını önleyen bütün engellerin kaldırılması, TKP'nin temel amaçlarından biridir. Bu doğrultuda;

i. Sanat emekçilerinin, kendilerine ayrılacak toplumsal olanakları örgütlü ve kolektif olarak kullanmaları gözetilir.

ii. Devletin sanatsal üretimde yeni ve farklı yaratma biçim ve tekniklerinin gelişmesine engel değil destek olması esastır.

iii. Sanat ürünlerine yönelik her tür sansür kaldırılır.

iv. Sanatın metalaşmasının önüne geçilir.

v. Sanatsal üretimin bir azınlık uğraşı olmaktan çıkması ve yaygın bir toplumsal uğraş haline gelmesine çalışılır.

vi. TKP, sanatsal ürünlerin sosyalist toplumun ve yeni insanın gereksinimleriyle çelişkiye düşmemesi için ideolojik mücadele verir.

c) Kültürel ve tarihsel miras korunur ve tüm halkın erişimine açılır.

14. Bilim ve bilimsel faaliyet sosyalist toplumun yetkinleştirilmesinde ve yeni insanın yaratılmasında temel başlıklardan biridir. Bilim ve teknolojinin sömürüyü artırmak amacıyla ya da sömürünün artmasına izin verdikleri ölçüde geliştirilebildiği, metalaştırıldığı, geniş kitlelere yabancılaştırıldığı koşulların sona ermesiyle bilimsel faaliyetin toplumun bütünsel çıkarları doğrultusunda yürütülmesi mümkün hale gelecektir. Bilimsel çalışmalara ayrılan kaynakların belirlenmesi ve dağıtım kararlarına bilim insanlarının örgütlü olarak katılmaları sağlanacaktır. Bilim insanlarının yürüttüğü çalışmalar sonucunda ortaya çıkan kazanım ve ürünler bütün insanlığın ortak malıdır.

15. a) Kapitalist toplumda ticarileştirilen ve profesyonel bir faaliyet haline getirilen sporun yerini spor yapma olanaklarının her yaş, cinsiyet, meslek ve bölgeden bütün insanlara sunulduğu bir toplumsal örgütlenme alacaktır.

b) Sporun yıkıcı, düşmanlaştırıcı bir rekabeti değil sağlık, eğlence ve dayanışmayı esas alması ve geliştirmesi hedeflenir.

c) Spor, özel mekanlara sıkıştırılmak yerine işyerlerine, okullara, bütün yerleşim birimlerine yaygınlaştırılır. Geniş kitlelerin pasif izleyici durumundan çıkmaları özendirilir.

16. a) Herkes inanç özgürlüğüne sahiptir. Hiçbir kurum, insanlar üzerinde manevi baskı kuramaz.

b) Dinin siyasallaşmasının önüne geçilir. İnsanların dinsel inanışları hiçbir resmi belgede yer almaz.

c) Din, eğitim kurumlarında toplumsal bilimlerin bir araştırma konusu olarak ele alınır.

d) TKP, her türden metafizik inanışın yerine insanlığın bilimsel kazanımlarının geçirilmesi için verilecek siyasal-ideolojik mücadelelerin öncüsüdür.

17. a) Çevre ve kültür değerleri, ticari birer meta olmaktan kurtarılarak devlet tarafından korunur ve tüm toplumun kullanımına açılır. Kıyıların, ormanların, doğal ve tarihsel zenginliklerin tahrip edilmesine karşı ağır yaptırımlar uygulanır.

b) Sosyalist sanayileşme ve kentleşme politika ve uygulamalarında çevre ve insan sağlığının korunması öncelikli olarak gözetilir. Çevre politikasının belirlenmesinde ve somut uygulamalarda toplumun bütününün ve ilgili toplulukların örgütlü biçimde yer almaları sağlanır.

c) Ekonomik, sosyal ve kültürel açılardan kentlerin kırlara karşı görece üstünlüğünden kaynaklanan eşitsizliklerin giderilmesi doğrultusunda önlem alınır.

d) Kentlerde toplu taşımacılık yaşama geçirilir ve ücretsiz kamu hizmetine dönüştürülür. Kent içi ve kentler arası ulaşımında karayollarının kapitalist toplumda kazandığı ağırlık azaltılarak, daha güvenli ve verimli ulaşım biçimleri yaygınlaştırılır.

e) Doğal afetlerin yıkıcı etkilerini yok etmek için gerekli kaynakların ayrılması, bu yönde bilimsel çalışmalar yürütülmesi sosyalist devletin sorumluluğudur. Bu çalışmalar halkın bilgisine, katılım ve denetimine açıktır.